

Capitolul I.

Referințe istorice în materia termenelor în procedura penală

1. Nevoia de a disciplina actele de procedură penală prin mijlocirea unor limite și condiții de timp s-a resimțit încă de la începuturile legislației penale române moderne. Astfel, în **Codul de procedură penală de la 1865**¹ întâlnim numeroase prevederi în care elementul cronologic de durată și timp a primit o reglementare expresă.

Limitările și condițiile de timp statornicite de lege au primit denumirea de termene, care au fost fixate pe ani, pe luni, pe zile și pe ore. Astfel, art. 91 prevedea: „cel ce, aducând o plângere, voiește a se constitui parte civilă, poate face declararea sau cererea prescrisă prin art. 6, sau în chiar actul său de plângere, sau prin act posterior. El va putea să se lepede de calitatea de parte civilă în 24 ore din momentul când s-a constituit în acea calitate. În acest caz, el va fi scutit de cheltuielile procesului din momentul lepădării sale, dar nu va fi scutit de daune-interese către prevenit, dacă se va cădea”.

Asemenea termene se mai regăseau și în art. 63, art. 92, art. 128, art. 238, art. 426 ș.a. C. proc. pen. de la 1865.

Erau situații când legea nu fixa limite în timp; în aceste cazuri, actele puteau fi efectuate oricând. Erau puține acte care intrau în

---

¹ Codul de procedură penală din 2 decembrie 1864, publicat în M. Of. nr. 230 din 2 decembrie 1864, intrat în vigoare în 1865.

această categorie, dintre care menționăm recursul în interesul legii (art. 443 și art. 444), rectificarea erorilor materiale într-o hotărâre, revizuirea condamnărilor (art. 445 și urm. C. proc. pen. de la 1865). Astfel, art. 444 prevedea următoarele: „Când se va fi dat vreo decizie sau sentință supusă la casațiune și niciuna din părți nu va fi făcut recurs în termen legiuit, Ministerul Public de lângă Curtea de Casațiune, va putea face recurs din oficiu chiar după expirarea termenului. Dacă, în asemenea caz, deciziunea sau sentința va fi casată, părțile nu vor putea să se întemeieze pe aceasta spre a se opune la executarea ei”.

Alteori, Codul de procedură penală nu fixa o limită determinată în durata sa, ci condiționa limita în timp de o anumită împrejurare care urma a se produce. În asemenea cazuri, nu aveam un termen propriu-zis, dar exista o limitare în timp nedeterminată. De exemplu: partea vătămată se putea constitui parte civilă până la închiderea dezbaterilor în fața primei instanțe; depunerea memoriilor la Camera de acuzare se putea face până în ziua judecății; cererea de liberare provizorie putea interveni oricând până la darea hotărârii definitive de condamnare etc.

În alte cazuri, elementul timp nu avea caracter de termen, ci reprezenta numai o condiție pentru efectuarea actelor de procedură. De exemplu, nu se puteau judeca pricini și nu se puteau efectua acte de procedură în zilele de sărbători legale, nu se puteau judeca unele pricini în vacanță, nu se puteau face înmânări de acte după o anumită oră etc.

În Codul de procedură penală de la 1865 întâlnim atât termene procedurale, cât și termene substanțiale. Distincția este importantă, fiindcă fiecare categorie de termene este supusă unor reguli diferite în privința modului de calcul și a modificării lor.

Termenele de procedură sunt dictate numai de nevoia de a sistematiza acțiunea represivă, având rolul de a asigura promptitu-

dinea în represiune. De exemplu, fixarea unor termene pentru folosirea căilor de atac, pentru adoptarea hotărârilor, pentru înfățișarea părților nu are altă rațiune decât de a asigura promptitudinea justiției represive și de a limita drepturile și prerogativele de natură procedurală conferite părților.

Termenele de drept substanțiale nu mai sunt dictate de interese procedurale; chiar și atunci când limitează și disciplinează efectuarea unui act de procedură, continuă să rămână termene substanțiale, fiindcă ceea ce le imprimă acest caracter nu este rolul lor imediat, ci rațiunea și finalitatea lor. Sunt considerate termene substanțiale cele care au fost statornicite de lege, pentru a asigura un drept sau interes extraprocesual, preexistent și independent de procesul penal. De exemplu, legea permite în unele cazuri ca persoane învinuite de fapte penale să fie în mod provizoriu și preventiv lipsite de libertate. Fiind vorba de un drept extraprocesual foarte important, și anume libertatea persoanei, tot legea a fixat anumite termene pentru confirmarea și reconfirmarea mandatelor. Aceste termene, fiind menite să servească drept garanție pentru libertatea individuală, și nu pentru a reglementa pur și simplu o materie procesuală, sunt termene substanțiale.

Literatura juridică apărută în perioada respectivă a clasificat termenele procedurale¹ după cum urmează: din punct de vedere al efectelor, în termene dilatorii, peremptorii și orânduitorii; din punct de vedere al actelor la care se referă, în termene de înfățișare, termene pentru administrarea de probe, termene de atac, termene pentru constituirea ca parte civilă etc.; după modul în care sunt fixate, termenele se împart în determinate, independente, nedeterminate sau subordonate; în raport cu natura limitării lor, în termene fixe,

---

¹ I. Tanoviceanu, *Tratat de drept și procedură penală*, ed. a 2-a revăzută și completată de V. Dongoroz și colab., vol. IV, Tiparul „Curierul judiciar”, București 1926, p. 468-479.

termene maxime, termene minime și termene progresive; din punct de vedere al sorgintei lor, în termene legale și termene judiciare.

Legiuitorul care a adoptat Codul de procedură penală de la 1865 nu a disciplinat în mod expres operațiunea referitoare la calcularea termenelor. Însă aproape toate legislațiile moderne din acel timp foloseau două sisteme: unul care se referea la calcularea termenelor substanțiale, iar celălalt la calcularea termenelor procedurale. Durata termenelor substanțiale era calculată pe bază de evaluare reală, și anume ora are 60 de minute, ziua are 24 de ore, luna are 30 de zile și anul are 365 de zile. Durata fiecărui termen curgea din momentul în care s-a produs actul limitat prin acel termen și se epuiza exact în momentul când durata respectivă a termenului s-a împlinit. Durata termenelor procedurale era calculată pe baza unei evaluări multiplicative: ziua are 24 de ore, luna are 30 de zile, anul are 12 luni a câte 30 de zile (deci 360 de zile). Durata fiecărui termen se calcula în mod liber, adică nu se ținea seama de fracțiunile de unități de timp de la început și nici de cele de la sfârșit. Astfel, dacă un termen era fixat pe ore, ora în care s-a produs împrejurarea care făcea să intervină termenul nu se calcula în durata termenului și nici ora ce urmează imediat după epuizare, în cazul termenelor peremptorii. De exemplu, dacă partea vătămată s-a constituit parte civilă la ora 12 și 15 minute, termenul de 24 ore fixat de art. 64 C. proc. pen. de la 1865 curgea de la ora 1.00, până a doua zi la ora 1.00, însă, fiind vorba de un termen peremptoriu, partea putea să facă cererea până la ora 2.00. Dacă un termen era fixat pe zile, atunci ziua în care s-a produs actul nu se socotea în termen, fiindcă fracțiunile de zi nu se calculau. Ziua ce urma epuizării termenului nu se calcula, adică nu se socotea în durata termenului, pe considerentul că ultima zi a termenului sfârșea la miezul nopții, iar partea beneficiară trebuia să profite de termen în întregul său.

Sunt cuprinse și unele dispoziții care priveau modificarea termenelor. În principiu, un termen fixat de lege nu putea fi nici prelungit, nici scurtat și nici suspendat sau întrerupt, decât atunci când legea încuviința o atare modificare. Cea mai frecventă cauză care determina modificarea termenelor era împrejurarea că momentul epuizării unui termen putea cădea într-o zi de sărbătoare, de vacanță sau de suspendare a serviciilor publice competente.

Zilele de sărbătoare și de vacanță care cădeau înăuntrul termenului se luau în calcul, socotindu-se ca zile obișnuite. Nu același lucru se întâmpla atunci când ultima zi era o sărbătoare în care serviciile respective nu funcționau. În asemenea cazuri, ori se prelungea termenul cu o zi sau cu mai multe zile, ori se scurta cu o zi sau cu mai multe zile. Pentru a alege o alternativă, trebuia să se țină seama de rațiunea celor două categorii de termene: substanțiale și procedurale. Termenele substanțiale constituind o garanție a unor drepturi și interese extraprocesuale, prelungirea lor era inadmisibilă. Un condamnat căruia i se împlinea pedeapsa într-o zi de duminică sau sărbătoare legală nu putea fi reținut până în ziua următoare. Drept urmare, termenele substanțiale nu puteau fi prorogate, ci, dimpotrivă, puteau fi abbreviate, în sensul că actul respectiv se efectua în ajunul zilei de sărbătoare sau de vacanță. Însă termenele substanțiale puteau, atunci când legea prevedea, să fie suspendate și întrerupte.

Termenele procedurale, constituind, dimpotrivă, o limită sau un obstacol în exercițiul unui drept sau prerogative de ordin procedural, erau prelungite (prorogate) ori de câte ori ultima zi a termenului era o sărbătoare sau vacanță. Termenele pentru exercitarea căilor de atac se prorogau pentru ziua ce urma zilei de sărbătoare, când se împlineau în ziua de sărbătoare, adică atunci când ziua liberă ce urma termenului (*dies ad quem*) era o sărbătoare.

Termenele de înfățișare, când se întâmpla să cadă într-o zi de sărbătoare, se prorogau pe cale judiciară prin fixarea unui nou termen. Dacă împrejurarea că termenul cădea într-o zi de sărbătoare era cunoscută din timp, judecătorii aveau facultatea de a abrevia termenul, fixând o dată mai apropiată pentru înfățișare. Termenele de înfățișare, chiar când nu cădeau într-o zi de sărbătoare, puteau fi modificate de judecător, fie printr-o abreviere, fie printr-o prelungire, pentru motive legitime. Amânările cauzelor nu erau decât tot prorogări ale termenelor de înfățișare, motivate de considerațiuni de ordin procedural sau de necesitățile cauzei și acordate de judecători, după ce au apreciat seriozitatea sau interesul cererii de amânare. Astfel, art. 331 C. proc. pen. de la 1865 prevedea: „Dacă Ministerul Public sau acuzatul are motive a cere, ca să nu se înfățișeze cauza la cea dintâi ședință a curții juraților, ei vor face către președinte cerere de amânare. Președintele va decide dacă amânarea trebuie să fie încuviințată sau nu. El va putea și din oficiu să amâne cauza pentru o altă zi a sesiunii”.

Termenele procedurale puteau și ele să fie suspendate și întrerupte. De exemplu, art. 215 C. proc. pen. de la 1865 prevedea: „Dacă cauza este de natură a fi judecată de Înalta Curte de Justiție sau de Casațiune, Ministerul Public este dator a cere suspensiunea și trimiterea cauzei la acea curte și camera de acuzațiune a ordona aceasta”. Asemenea exemple se regăseau și art. 326, art. 463, art. 530 alin. (2), art. 533, art. 546 C. proc. pen. de la 1865.

2. Codul de procedură penală de la 1937¹ (Carol al II-lea) a reglementat pentru prima dată într-un mod sistematizat termenele procedurale. În Titlul VI, intitulat „Diferite acte și măsuri proce-

---

¹ Codul de procedură penală din 17 martie 1936, publicat în M. Of. nr. 66 din 19 martie 1936, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1937.

durale”, exista Capitolul II, intitulat „Termenul și repunerea în termen”. Secțiunea I se numea „Termenul” și cuprindea art. 96-99. Astfel, potrivit art. 96, termenele în procedura penală se calculau pe ore și pe zile (ziua fiind socotită de 24 de ore). Luna și anul puteau fi, de asemenea, luate ca bază de calcul, avându-se în vedere calendarul legal.

Când termenul se calcula pe zile sau pe ore, nu intrau în calcul ziua sau ora de la care începea termenul și nici acelea când se sfârșeau; cu alte cuvinte, termenul se socotea în aceste cazuri pe zile sau ore libere. Când ultima zi a unui termen cădea într-o zi de sărbătoare legală sau când serviciul era suspendat, termenul se prelungea pentru cea dintâi zi de lucru următoare.

În acest Cod de procedură penală, accepțiunea juridică a termenului era clădită pe necesități care depășeau sfera intereselor private, pentru a se atașa la ideea de ordine publică. De aceea, legiuitorul a prevăzut în mod expres în art. 97 că termenele procedurii penale nu pot fi schimbate (prelungite sau scurtate) de judecător decât în cazurile când acest drept îi era recunoscut formal de lege.

Prin art. 98 s-a lămurit o problemă care, potrivit dreptului comun, nu era lipsită de dificultăți: aceea dacă împlinirea unui act de procedură se considera realizată dacă acesta a fost depus în termen la oficiul poștal. Legiuitorul a acceptat soluția afirmativă a acestei probleme: recipisa de depunere la poștă este socotită dovada de predare a actului.

Sancțiunile legale ale nerespectării unui termen de procedură erau decăderea părții din beneficiul dreptului și nulitatea actelor făcute. Acest principiu era consfințit prin art. 99 în ceea ce privește exercițiul acțiunilor și căilor de atac, astfel: „Neexercitarea acțiunilor și căilor de atac în termenele fixate atrage decăderea din exercițiul dreptului și nulitatea actelor făcute”.

Secțiunea a II-a se intitula „Repunerea în termen” și cuprindea art. 100 și art. 101 C. proc. pen. de la 1937. Repunerea în termen avea loc când una dintre părți sau Ministerul Public au fost în imposibilitate de a se prezenta la ziua judecării sau de a exercita un drept în termenele fixate de lege, de a exercita o cale de atac, din cauză de forță majoră. În aceste situații, instanțele judecătorești puteau acorda o repunere în termen.

Cererea pentru repunerea în termen trebuia să fie introdusă în 10 zile, spre deosebire de justificarea din procedura penală ardeleană, care trebuia introdusă în termen de 8 zile. Termenul de 10 zile curgea de la data comunicării primului act ce urma și care dădea posibilitate părții să cunoască pierderea termenului, iar în lipsa unui atare act, din ziua în care a încetat faptul care constituia forță majoră.

Cererea de repunere în termen nu suspenda executarea condamnării sau continuarea procedurii, însă instanța putea admite suspendarea executării hotărârii până la judecarea cererii. Asupra cererii de repunere se pronunța instanța care ar fi judecat cauza dacă partea ar fi îndeplinit la timp actul care a fost omis.

Dacă se dovedea cazul de forță majoră, instanța admitea cererea, repunând partea în situația pe care ar fi avut-o dacă nu pierdea termenul; în caz contrar, cererea era respinsă.

Dacă cererea se referea la repunerea în termen a unei căi de atac, ea se înainta, cu probele adunate de către instanța la care a fost introdusă, instanței superioare competente a se pronunța asupra căii de atac nefăcute la timp.

În sensul legii, cuvintele „forță majoră” și „caz fortuit” erau sinonime și de aceea se întrebuițau împreună, pentru a exprima ideea unei cauze străine, care nu putea fi imputată celui care o invoca. Nici legea penală, nici legea civilă din acel timp nu defineau forța majoră și cazul fortuit. Juristul roman Ulpian a definit forța

majoră – „*vis divina*” sau „*vis maior*” – ca orice purtare la care nu se poate rezista („*omnem vim qui resisti non potest*”), iar cazul fortuit – „*casus*” sau „*casus fortuitus*” – ca orice eveniment pe care prudența umană nu poate să îl prevadă („*fortuitos casus quas nullum humanum consilium*”).

Astfel, forța majoră sau cazul fortuit, în sensul art. 100 C. proc. pen. de la 1937, este orice eveniment provenit de la natură, de la om sau de la un lucru, pe care înțelepciunea și prudența omenească nu îl pot prevedea și căruia nu i se poate rezista, chiar dacă a fost prevăzut, cum ar fi: o furtună, o inundație neobișnuită, o zăpadă mare contrară cursului normal al timpului, o deraiere sau o epidemie care a izolat localitatea etc.

3. Codul de procedură penală de la 1937 a fost republicat în 1948, menținându-se în cea mai mare parte, în ceea ce privește termenele procedurale, dispozițiile adoptate inițial.

Capitolul al II-lea.

Termenele reglementate în Codul de procedură penală actual¹

Secțiunea 1. Considerații generale

4. În desfășurarea procesului penal, atât organele judiciare, cât și părțile își pot manifesta voința de a exercita un anumit drept ce se realizează printr-un act procesual ori de a dispune luarea unei măsuri procesuale într-un interval prevăzut de lege, respectiv pe un anumit termen. Astfel, termenele apar strâns legate atât de actele procesuale, cât și de măsurile procesuale.

Legătura termenelor cu **actele procesuale** și cu **actele procedurale** este relevantă prin dispozițiile art. 187 privind actele considerate ca făcute în termen. Actele vizate prin acest text de lege nu sunt altceva decât acte procesuale sau procedurale materializate într-un act procedural constatator².

---

¹ Ori de câte ori se indică un articol de lege fără a fi precizată și legea corespunzătoare, textul se referă la Codul de procedură penală român din 12 noiembrie 1968 (publicat în B. Of. nr. 145 din 12 noiembrie 1968, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1969), cu modificările și completările survenite până la 15 decembrie 2010.

² I. Neagu, Drept procesual penal. Tratat. Partea generală, vol. I, Ed. Global Lex, București, 2006, g. 459.

5. Concept. În literatura de specialitate, termenul este definit ca fiind intervalul de timp înăuntrul căruia sau până la care se pot ori trebuie îndeplinite anumite activități sau acte în cadrul procesului penal¹. Acest interval trebuie astfel fixat, încât procesul să păstreze în desfășurarea sa un ritm accelerat, fără să împiedice însă aflarea adevărului sau realizarea drepturilor părților².

Stabilirea unor termene în cadrul procesului penal are la bază un principiu fundamental al activității judiciare, și anume **operativitatea**. Scopul urmărit este, pe de o parte, limitarea în timp a duratei unor măsuri procesuale, întrucât fără aceste termene măsurile privative sau restrictive de drepturi ar deveni arbitrar³, iar, pe de altă parte, împiedicarea tergiversării desfășurării procesului penal⁴.

Sunt însă și situații în care, pentru efectuarea anumitor activități, legea nu precizează intervale de timp limitate, menționând însă că organele judiciare au obligația să dispună operativ realizarea acestora. În astfel de cazuri, sunt folosite expresii ca: „**imediat**” [art. 153 alin. (3): „dacă instanța constată că persoana adusă nu este cea arătată în mandat o pune imediat în libertate (...)”]; „**de îndată**” [art. 140 alin. (3) „(...) instanța de judecată, din oficiu sau la sesizarea procurorului, ori procurorul în cazul reținerii, din oficiu sau în urma informării organului de cercetare penală, are obligația să dispună punerea de îndată punerea în libertate a celui reținut sau arestat (...)”]; art. 147 teza a III-a: „Învinuitul arestat este trimis de îndată procurorului cu mandatul de aducere”] ori „**de urgență**” (art. 293: „Jude-

---

¹ S. Kahane, Drept procesual penal, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1963, p. 187.

² N. Volonciu, Drept procesual penal, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1972, p. 218.

³ T. Pop, Drept procesual penal, vol. III, Tipografia Națională, Cluj, 1946, p. 32.

⁴ S. Kahane, op. cit., p. 18.

cata în cauzele în care sunt inculpați arestați preventiv se face de urgență și cu precădere”).

Actele cu privire la care nu sunt fixate sau prefigurate intervale de timp pot fi efectuate oricând, în funcție de aspectele concrete ale cauzei penale.

6. Îndeplinirea actelor procedurale cu respectarea întocmai a termenelor legale reprezintă cea mai importantă etapă în desfășurarea procesului penal, etapă fără de care ar fi imposibilă respectarea principiilor fundamentale ale procesului penal român, respectiv: legalitatea procesului penal, prezumția de nevinovăție, principiul aflării adevărului, principiul oficialității, rolul activ al organelor judiciare, garantarea libertății persoanei, respectarea demnității și libertății umane, garantarea dreptului la apărare, egalitatea persoanelor în procesul penal, operativitatea, dreptul la un proces echitabil. Tocmai de aceea ne-am propus, în prezenta lucrare, o expunere mai amplă referitoare la termenele procedurale, așa cum sunt reglementate în Codul de procedură penală actual.

Întrucât activitatea procesual penală trebuie să se desfășoare în mod operativ, adică să se circumscrie unor **termene rezonabile**, legiuitorul a prevăzut mai multe categorii de termene, în funcție de durata lor, care vor fi analizate în capitolul următor.

7. Caracter. Termenele privitoare la actele procesuale sau procedurale au caracter de instituție procedurală, fiind corect definite ca „termene procedurale”, întrucât sunt stabilite în raport cu instrumentul procedural care constată îndeplinirea actului procesual (de exemplu, formularea cererii de constituire ca parte civilă, introducerea cererii de apel sau de recurs, invocarea unei excepții etc.). În acest sens trebuie înțelese denumirea marginală a art. 186 și conținutul art. 187.

8. Funcție și importanță. Termenele procedurale servesc la desfășurarea ordonată a activității procesual penale și asigură realizarea la timp și în mod just a scopului procesului penal (art. 1).

Spre deosebire de termenele substanțiale, care sigură ocrotirea drepturilor și intereselor legitime în caz de restrângere a acestora, termenele procedurale impun efectuarea în ritm rezonabil a tuturor operațiunilor specifice fiecărei faze procesuale¹.

Respectarea termenelor procedurale garantează buna desfășurare a procesului penal potrivit regulilor de bază ale acestuia și asigură respectarea drepturilor participanților la proces. Nerespectarea lor poate atrage consecințe care dau un caracter de relativitate principiilor fundamentale ale procesului penal².

Deși termenele procedurale sunt stabilite pentru un anumit scop, finalitatea lor comună este aceea de a realiza, pe cât posibil, o economie de timp în desfășurarea procesului penal.

9. Sfera reglementării. În complexul normelor care reglementează procesul penal, prezența termenelor procedurale este sporadică, deoarece fiecare termen are specificul lui în raport de natura și funcția actului procesual sau procedural pe care îl condiționează. În acest context, sfera de reglementare a termenelor procedurale în Partea generală a Codului de procedură penală este limitată la câteva **reguli comune**, care sunt prevăzute în Capitolul III din Titlul V. Dispozițiile art. 185-187 conțin reguli comune pentru termenele privitoare la actele procesuale și la actele procedurale, precum și termenele privitoare la măsurile procesuale și cele procedurale.

---

¹ I.C.C.J., Secțiile Unite, Decizia nr. 15 din 6 aprilie 2009, în M. Of. nr. 735 din 29 octombrie 2009.

² V. *Dongoroz și colab.*, Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român. Partea generală, vol. I, Ed. Academiei Române, București, 1975, p. 386.

Așadar, sfera reglementării privește unele aspecte comune ale tuturor termenelor procesuale și procedurale: art. 185 – consecințele nerespectării termenului; art. 186 – modul de calcul al termenelor; art. 187 – acte considerate ca făcute în termen; art. 188 – calculul termenelor în cazul măsurilor preventive.

În sfera acestor reguli comune nu intră niciunul dintre acele atribute care pot varia de la un termen procedural la altul (de exemplu, mărimea duratei termenului, natura sa ca interval de timp sau moment procesual, finalitatea, consecințe etc.), reglementarea acestora găsindu-se la sediul actului pe care îl condiționează în special.

Secțiunea a 2-a. Clasificarea termenelor

10. În literatura de specialitate, termenele au fost clasificate după mai multe criterii.

În funcție de **factorul care stabilește durata termenelor**, acestea pot fi legale sau judiciare.

Termenele legale sunt cele stabilite de lege, ceea ce înseamnă că toate termenele prevăzute în Codul de procedură penală sunt termene legale.

Termenele judiciare sunt stabilite de organele de urmărire penală sau de instanța de judecată, în funcție de nevoile impuse pentru o bună soluționare a cauzei (de exemplu, data la care urmează a se prezenta un martor; termenul acordat de instanță pentru pregătirea apărării de către apărătorul ales etc.).

Practică judiciară

În situația în care apărătorul inculpatului este angajat în ziua judecătii, cererea de amânare în vederea pregătirii apărării nu poate fi respinsă pentru motivul că anterior judecata mai fusese

amânată la cererea inculpatului pentru angajarea unui apărător. Procedând altfel, instanța pronunță o hotărâre nelegală, cu încălcarea normelor privind garantarea dreptului de apărare, consfințit și garantat de art. 24 din Constituție, de art. 6 C. proc. pen. și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale¹.

Deși, în principiu, termenele rămân la latitudinea organului judiciar, care apreciază fixarea lor, uneori sunt relativ determinate prin lege. În aceste cazuri, legea stabilește un interval de timp înăuntrul căruia organul poate aprecia termenul concret care urmează a se fixa. De pildă, termenul de judecată în procedura de drept comun se stabilește liber de către instanță, în funcție de gradul de încărcare a acesteia, în schimb, în procedura judiciară specială a unor infracțiuni flagrante, termenul de judecată urmează a se fixa în 5 zile de la data primirii dosarului, potrivit dispozițiilor art. 472 alin. (1)².

11. În raport cu natura drepturilor și intereselor pe care le ocrotesc, termenele sunt substanțiale și procedurale³.

Termenele substanțiale sunt intervale de timp determinate de lege pentru ocrotirea unor drepturi sau interese extraprocesuale, ele stabilind sau disciplinând în timp măsurile pe care organele judiciare le pot lua în ceea ce privește privarea sau restrângerea drepturilor persoanei conferite în sfera procesului penal⁴. Sunt termene substanțiale cele care privesc durata măsurilor de prevenție, cele

---

¹ I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 1962 din 16 aprilie 2005, www.scj.ro.

² N. Volonciu, op. cit., p. 219.

³ I. Neagu, op. cit., p. 461.

⁴ T. Pop, op. cit., p. 32.